

Perfect getal

Margreet H. Pot

Perfect getal

Uitgeverij
Brave New Books
SINGEL UITGEVERIJEN
Amsterdam

Eerste druk 2012
Herziene druk 2021
© Margreet H. Pot, 2021
Coverontwerp: Tulia
Omslagfoto: Tulia
isbn: 9789464187786

1 Julian

Ik weet waarom ik mij die dag zo goed kan herinneren. Het telefoontje van de familie van Gijs was een breekpunt. Het bepaalde wie ik was ervoor en wie ik zou zijn erna. Alsof er in mijn leven tot die dag een rechte lijn was getrokken die op een punt was gekomen waar de verandering van richting onvermijdelijk zou plaatsvinden.

Het vreemde was dat ik het begreep, dat ik altijd heb geweten dat ik ergens in mijn leven een punt zou bereiken waarop mijn leven voor- goed zou veranderen. Dat er op een dag, waarop de zon gewoon was gaan schijnen, ik weer eens geïrriteerd naar mijn Tod's had gezocht, beleggingsadviezen de wereld in had gestuurd en mijn leven leek als alle dagen ervoor, er toch iets was veranderd. Onomkeerbaar.

Mijn vrienden in Amerika noemen mij *'the controller'* omdat ik een soort van getalsmatige perfectie in mijn werk, in mijn vriendschappen en in mijn liefdesleven nastreef, die zij zelfs in New York zelden zien.

En ook omdat ik, zoals elke sterveling na een paar borrels, mijn ware ik toon en de angst om die controle te verliezen genadeloos naakt aan de oppervlakte laat zien. Daarom herinner ik mij die dag zo goed, omdat ik er op heb gewacht, omdat ik het gevreesde punt bereikte. De controle verloor.

Ik ben net aangekomen in Amsterdam na een lange vlucht uit New York met veel turbulentie. Het leek alsof mijn emoties het universum in waren geslingerd en mij op allerlei manieren lieten weten, dat ik volstrekt niet onbewogen in een vliegtuigstoel mijn rubberen pasta

weg kon gaan zitten kauwen omdat ik mijn controle-button had ingedrukt. Maar moest voelen, herinneren. Beleven.

Ik was die dag veel langer in bed blijven liggen dan normaal. Na mijn krantje en een kop sterke koffie had ik ook langer dan normaal mijn mails gelezen, getwijfeld welke ik meteen zou beantwoorden en welke mijn verlossende antwoorden nog even moesten ontberen. De meeste mails waren van klanten die zich voortdurend ongerust maken over de kansen van hun beleggingen op de Amerikaanse financiële markt, maar er was er ook een bij van mijn zus waarin ze me vroeg dit jaar naar Nederland te komen met de kerst. Zij en haar man hadden een villa gehuurd in de bossen van Twente en vroegen zich af of het een idee zou zijn dat ik ook kwam met mijn nieuwe vriendin. Gewoon om de familie weer compleet te hebben, schreef ze.

Ik had gehuiverd bij die zin, die alleen maar een goed bedoelde zin was maar waarvan de betekenis mij raakte als een klap in mijn gezicht. Ook was ik verbaasd over de schijnbare argeloosheid die mijn zus nog steeds in haar mails naar mij wist te stoppen en naar ik aanneem in haar leven. Een argeloosheid die een complete familie aan de kerstdis wenste, inclusief mijn nieuwe vriendin die ik sinds ons laatste contact al een paar maal heb ingewisseld. Het is bijna weer dezelfde scharrel zou mijn goede vriend Tom mij grijnzend over de rand van zijn grote bierglas zeggen. Je weet bij vriendin nummer twintig niet meer of ze misschien ook al nummer dertien was, Julian!

Ik negeer stevast de opmerkingen over mijn turbulente liefdesleven in de geruststellende wetenschap dat ik mijn vrienden geen verklaring schuldig ben en zij dat ook niet van mij vragen. Maar mijn zus is een ander verhaal. Hoe kan ik een vrouw van tegen de vijftig die is

getrouwd met haar eerste vriendje uitleggen dat ik nooit met mijn vriendin uit Amerika bij hen zou aanschuiven voor de kerstmaaltijd? Ook niet als ik toevallig tegen de kerst langer dan zeven nachten met dezelfde vrouw zou slapen. Want daar spelen mijn relaties zich af, in de nacht, waar ik mijn partner alleen maar de vervoering van de lichamelijke liefde schuldig ben. Sporadisch in het daglicht.

Compleet? Hoe kan mijn zus iets wensen dat onuitvoerbaar is, vroeg ik me steeds maar weer af die dag. Ik ben opgegroeid in een gezin met vijf kinderen waarvan er inmiddels al twee niet meer van leven omdat beiden los van elkaar op een dag dat de zon ook gewoon was gaan schijnen, besloten uit hun leven te stappen omdat ..... Ja, waarom eigenlijk? Een vraag, die me kwelt sinds mijn zus niet meer wakker werd na teveel pilletjes en die nooit opgehouden is gesteld te worden nadat mijn broer zijn versie van het vaarwel had voltooid door aan een balk in zijn schuur te gaan hangen. Compleet? Ook mijn ouders zijn gestorven, zeventig en tweeënzeventig jaar, veel te jong en onmiskenbaar zwaar gebukt onder het verlies van twee van hun kinderen. En hoewel ik best begrijp dat mijn neiging naar controle, de neiging van mijn zus naar argeloosheid en de neiging van mijn broertje naar mouterij wellicht is voortgekomen uit de schade die we allemaal opliepen, was ik onthutst, boos zelfs over haar idiote wens naar volledigheid.

Daarom ben ik toen gaan hardlopen in Columbus Park, dat zich twee straten van mijn appartement bevindt. Dat doe ik altijd als ik in mijn lichaam wil kruipen om mijn hoofd uit te schakelen. Zo ook die dag, waar het vreemd druk was in het park, ik steeds het gevoel had dat er iemand naar me keek, ik de pijscheuten in mijn linkerkuit voelde en

de stijfheid van mijn nek koesterde. Net zolang er enkel nog het besef was van mijn lichaam, pruttelend, middelbaar en toch onverzettelijk.

Lang heb ik daarna onder de warme stralen van de douche gestaan met ergens op de achtergrond mijn altijd zoemende telefoon. Lang ook heb ik die dag voor het raam gestaan en gekeken naar het gekrioel in de straat beneden mij. Ik dacht aan de bossen van Twente toen ik mij probeerde los te rukken van het starende oog en besloot mijn gemiste oproepen te beantwoorden.

In een uurtje belde ik iedereen terug die dat belangrijk achtte, inclusief mijn nieuwe vriendin die niet wist van de uitnodiging, de bossen en de perfectie van de volledigheid. Eén gemiste oproep herkende ik niet. Het abonneenummer was onbekend voor mij, maar het landnummer niet. In de veronderstelling dat mijn zus mij had gebeld om haar uitnodiging kracht bij te zetten, ben ik twijfelend of ik haar terug zou bellen of haar nieuwe oproep zou afwachten achter mijn computer gaan zitten om te werken.

Nadat ik de ene klant het broodnodige beleggingsadvies gaf, de ander gerust stelde en weer een ander antwoordde dat in deze geduld uiteindelijk tot succes zou leiden, was de telefoon weer gegaan. Ik weet het nog goed. Ik was opgestaan, naar de naakte reproductie van Sandorfi boven mijn bank aan de achterwand van mijn appartement gelopen om vervolgens het verzoek van mijn zus dankbaar maar vastbesloten af te wijzen, dacht ik.

En nu kijk ik voor mij uit de lege luxe van een hotelkamer in, waar ik me prima zou vermaken als ik niet eergisteren het telefoontje had ontvangen, dat mijn jeugdvriend Gijs al vijf weken spoorloos verdwenen is en zijn familie alle jeugdvrienden heeft gevraagd om

naar Amsterdam te komen om vragen te beantwoorden. Vragen die alleen oude vrienden misschien beantwoorden kunnen. Ofschoon ik sterk twijfel aan een nuttige bijdrage van iemand die al tien jaar aan de andere kant van de oceaan woont, ben ik gisteravond laat in het vliegtuig naar Amsterdam gestapt om aan het verzoek van de familie van Gijs te voldoen. Omdat de pijn in de stem van zijn vader mij zo bekend voorkwam en ik het lef niet had zijn verzoek te negeren. Een verzoek dat zo direct uit zijn wanhopige vaderhart kwam, dat het ook mij vermorzelde, bijna de adem benam.

Ik ben al drie jaar niet in Amsterdam geweest. Niet sinds de dood van mijn vader, kort na de dood van mijn moeder en dat is ook de laatste keer dat ik Gijs heb gezien. Ik zie hem nog voor me staan, groot en onhandig, zoals alleen hij dat kan maar met een oprecht medeleven over mijn verdriet in zijn ogen. Ik weet nog dat ik een gevecht tegen de tranen leverde, moeite moest doen niet in snikken uit te barsten om mijn lieve vriend dankbaar in de armen te vallen. Maar ik herinner me ook dat ik dat niet deed, hem bedankte voor zijn aanwezigheid en iets heb gemompeld over gauw weer iets afspreken als ik in Nederland zou zijn. Ik herinner mij zijn donkere blik. Van alle dierbaren op deze wereld kan alleen hij dat, me met zijn blik vragen stellen, me gevangen houden, me doorzien en me dan achterlaten in schuld en vertwijfeling. En nu is hij weg, zomaar, met de noorderzon vertrokken en denk ik aan hem in de verleden tijd terwijl hij natuurlijk nog in leven is en er ook geen enkele reden is om hem al van het heden af te sluiten. Maar als iemand in mijn leven verdwijnt dan is er enkel nog het verleden, geen nu, geen toekomst. Onvoltooid toekomstige tijd.

In het vliegtuig dacht ik aan Gijs en het verzoek van zijn familie. Maar vooral ook aan het feit dat ik na zoveel jaren mijn andere jeugd-

vrienden ga ontmoeten. En daar was mijn innerlijke turbulentie het heftigst geweest, was ik heen en weer geschud tussen hoofd en hart. Geschrokken van mijn diepe verborgen gevoelens voor mijn vrienden en de angst die een naderende ontmoeting met hen bij mij opriep, had ik de stewardess om een slaappil gevraagd. Samen met een dubbele whisky bracht het me uiteindelijk in een diepe slaap, naar een plek zelfs waar even niets bewoog en ik een tijdelijke wapenstilstand met mijzelf mocht sluiten.

Nadat de vader van Gijs mij emotioneel zijn verzoek had gedaan, werd ik die bewuste dag teruggebeld door de broer van Gijs die me mijn reisdetails meldde alsof ik een groepsreis door Nederland zou maken. Hij deelde me mee dat de familie voor 'de club van zes', uitgezonderd Gijs natuurlijk, in het centrum van Amsterdam een hotel had geboekt voor een paar dagen. Voor alle vijf, herhaalde hij een paar keer met een volharding in zijn stem alsof het getal zes nooit meer uitgesproken zou worden. Hij vertelde me ook dat zijn familie alleen bij mij en Eva enige schroom had gevoeld om ons hun verzoek te doen omdat wij in het buitenland wonen. Maar uiteindelijk, zei hij weer, alle vijf! En ze hebben allemaal toegezegd Julian!

Langzaam sta ik op van het kingsize bed en zet de tv aan. Het besef in Nederland te zijn overvalt me. Op de tv zoek ik de zender van CNN, alsof ik niet zonder Amerika kan, alsof Nederland opeens te groot en te krachtig bij me binnenkomt.

Door het raam zie ik de koepel van de Lutherse Kerk aan het Kattengat. Ik ken de koepel, weet dat de kerk aan de andere kant uitkomt op de Singel, maar heb er geen herinneringen aan. Jaren heb ik in deze stad gewoond, jaren heb ik er zonder diepere gedachten en

angsten rondgewandeld en nu ben ik bang voor alle herinneringen, die het oproept. De stad van mijn studententijd, de stad van mijn vrienden, de stad waar mijn zus haar pillen slikte, de stad, door Gijs verlaten, vijf weken geleden, zonder enig bericht, teken.

Ik zet de tv uit. Ook de vertrouwde stem uit de States maakt mij niet rustig. Ik durf niet naar de bar te gaan omdat ik bang ben dat ik er een van de vier tegenkom en daar ben ik nog niet klaar voor. Ik ga op het bed liggen en denk aan Gijs, aan zijn leven in Amsterdam en ontdek dat ik niets meer van hem weet. Ik draai me op mijn zij en probeer te slapen.

De avondschemer loert door het raam als een ongenode gast als ik wakker word. Ik lig nog steeds op mijn zij. Ik heb me niet bewogen. Het klokje naast het bed geeft aan dat het al over zevenen is. Het tijdsverschil met Amerika kruipt samen met de verdwijning van Gijs mijn lichaam binnen en veroorzaakt een gemene stijfheid. Ik voel me een oude man. Als ik moeizaam rechtop ga zitten gaat de telefoon. Ik schrik omdat ik denk dat het een van mijn vrienden zou kunnen zijn, maar neem toch op. Het is de broer van Gijs, Willem, die wil weten of ik goed ben aangekomen. Anne is er ook al, zegt hij. Hij heeft haar zojuist gesproken. Eva zal pas morgen komen, de rest zal in de loop van de avond wel binnendruppelen, deelt hij me mee. Ik denk aan Rosa die naar mijn weten in Amsterdam woont en die ik van alle vrienden liever niet wil ontmoeten. Willem wenst me een goede nacht en zegt dat we elkaar de volgende dag wel zullen treffen. Ik bedank hem voor zijn gastvrijheid en hoor het verdriet als een achtergrondkoortje zacht zingen in zijn warme stem. Hij lijkt op Gijs, ontdek ik opeens. Ik sluit de gordijnen en denk aan Anne die ik net als de

anderen ook voor het laatst zag op de begrafenis van mijn vader. Ze was mijn beste vriendin van de meisjes uit de club van zes die ongeveer zes jaar onafscheidelijk was. Met haar heb ik nooit een amoureuze relatie gehad, denk ik terwijl ik half strompelend van de slaap en de stijfheid de badkamer opzoek voor een lange hete douche. Juist daarom was ze misschien mijn beste vriendin, realiseer ik me als ik onder de douche stap.

Onder de warme waterstralen doe ik gevaarlijke oefeningen. Ik glijd bijna uit als ik onhandig van mijn ene been op het andere been stap en mijn hoofd een aantal malen gevaarlijk eerst naar links en dan weer naar rechts draai. Uiteindelijk ga ik met opgetrokken benen op de koude designtegels zitten met mijn rug tegen de kille muur en laat mijn gedachten de vrije loop, volkomen in harmonie met de waterstralen die mijn hoofd teisteren. Het blanke gezicht van Anne omringd door donkere krullen verschijnt voor mijn ogen. Ze stuurt me nog af en toe een kaart uit Groningen, waar ze met haar kinderen woont. Ze werd vlak voor onze laatste ontmoeting plotseling weduwe. De teksten op de kaarten zijn nog even hartstochtelijk als de manier waarop ze in het leven stond en mij veelvuldig behoedde voor domme dingen die meestal met meisjes te maken hadden. Ik koester de herinneringen aan haar maar zie op tegen onze ontmoeting. Ik zie op tegen elke ontmoeting die iets van mezelf moet prijsgeven. Opeens zie ik mijzelf zitten in de hoek van de douchecabine met het stromende water over mijn naakte lichaam. Ik moet er uitzien als een wanhopige oude man. Weer gaan mijn gedachten naar mijn vrienden met wie ik morgen mijn maaltijden zal delen, een borrel zal pakken aan de bar en over Gijs zal praten. Ik denk aan Eva die al jaren in Zuid-Frankrijk woont en waarmee ik mijn eerste seksuele avonturen beleefde toen ik

zeventien was. We waren nooit echt close, maar een zekere spanning was er altijd. Later, toen ik al samenwoonde met Rosa, had ze een korte relatie met Justin waarmee ik tijdens onze studie in hetzelfde studentenhuus woonde in Amsterdam West, in hetzelfde voetbalteam van de universiteit speelde en waarmee ik af en toe vriendinnen deelde. Dat vonden we stoer, er was geen enkele jaloezie, alleen maar het uitwisselen van schunnige informatie over en weer. Ik ontmoet hem graag omdat we zoveel basale ervaringen uit onze aanstormende volwassenheid delen. En natuurlijk denk ik aan Gijs die het lijdende voorwerp zal zijn deze week. Hij was de mentor, de bemiddelaar, het cement dat ons bij elkaar hield. Ook nu weer. Zonder dat hij het weet, brengt hij ons bij elkaar. Langs de waterstralen door bekruipt me een gedachte. Zonder dat hij het weet? Wat als? Ik laat het bizarre idee varen zodat het samen met de zeepresten door het doucheputje verdwijnt. Ik denk over mijzelf binnen de groep en vraag mij af hoe ik zal zijn zonder de veiligheid uit mijn leven verderop.

Ik sta langzaam op, draai de doucheknop dicht en wrijf me droog met een grote dikke handdoek, die naar lavendel ruikt. Ik kies een zalmroze overhemd en doe een jeans aan. Als ik mij scheer kijk ik diep in mijn bruine ogen. Ze kijken brutaal terug. Dat doen ze altijd als ik een poging waag tot mijzelf door te dringen. Als ik naar mijn schoenen zoek, die half onder het bed blijken te liggen, gaat de telefoon op het nachtkastje opnieuw. Ik weet wie het is en neem op met een zacht hallo.

'Julian?'

'Anne?'

'Ja'

'Ik ben over vijf minuten in de bar.'

‘Oké, tot zo.’

‘Tot zo.’

In de bar zie ik haar meteen. Ze zit aan de hoek van de bar te praten met de barkeeper die haar bewonderend staat aan te kijken. Als ze me ziet schiet ze van haar kruk en staat binnen een paar tellen voor me. Elk deeltje van haar gezicht lacht me toe. Ik voel me opeens gelukkig. Moeiteloos trek ik haar naar me toe en omhels haar. Ze ruikt lekker. Lavendel. Veel te lang houd ik haar vast alsof alleen zij me verbindt met mijn geluk. Geleidelijk onttrekt ze zich aan mijn sterke greep en kijkt me nog steeds lachend aan. Ik lach terug omdat ik niets weet te zeggen. Ze pakt mijn hand en leidt me naar de bar.

Als ik naast haar zit, vraagt ze me wat ik wil drinken. Ik twijfel en bestel dan een koffie omdat ik wakker wil zijn als mijn vrienden mij meenemen naar mijn onverlichte verleden. Ze onderbreekt mijn gedachten met haar warme stem.

‘Ben je je tong verloren Juul?’

Ik kijk haar grijnzend aan en schud mijn hoofd.

‘Nee, ik ben alleen even sprakeloos.’

Haar wenkbrauwen staan als een goed gevormd stel vraagtekens boven haar ogen die zichtbaar genieten van dit moment.

‘Het is drieëntwintig jaar geleden dat ik je voor het eerst onze klas binnen zag vallen’, zeg ik.

Ze fronst nog steeds, maar aan haar lach zie ik dat ze begrijpt waar ik op doel.

‘Ik was naar jullie klas verbannen omdat ik het stempel onhandelbaar had gekregen en kreeg nog één kans om het VWO af te maken, in jullie klas. Ik viel over een rugzak bij de deur, weet ik nog, vandaar.’

‘Het had iets aandoenlijks, Anne. Ik zal het nooit vergeten.’

Opeens weet ik, dat ik op die dag al van haar hield. Ze kijkt me aan, spontaan, zonder enige schroom. Ik houd haar blik vast en realiseer me dat ik dat de hele avond wel kan volhouden. Ze glimlacht geheimzinnig en speelt met een bierviltje op de bar.

‘Heb je al gegeten?’, vraag ik.

‘Nee, jij?’

‘Ook niet, maar ik heb wel trek. Zullen we hier iets gaan eten?’

Ze knikt tevreden.

Samen lopen we naar het restaurantgedeelte. We krijgen onmiddellijk de kaart, bestellen een Chardonnay uit Zuid-Afrika en proosten op de avond.

‘Heb jij Gijs de laatste jaren nog gezien?’, vraag ik haar omdat het onmogelijk is de reden van ons onverwachte samenzijn te negeren.

‘Afgelopen zomer heb ik hem nog ontmoet.’

Ze neemt een slok wijn en pakt mijn hand.

‘Ik was een dagje met Rosa aan het winkelen. Dat doen we soms nog. Je kent dat wel. Dan gaan we winkel in winkel uit, eten enorme salades, doen ons tegoed aan sexy lingerie en drinken teveel wijn.’

Ze zwijgt even. Ik wacht af. Nu komt het, denk ik. Haar laatste ontmoeting met Gijs.

‘Op het Leidseplein kwamen we hem tegen. Hij schrok van ons. Ik kan me dat nog goed herinneren. Rosa had het niet gemerkt, zei ze me later. Maar ik weet zeker, Julian, dat hij van ons schrok. Hij liep daar met een plastic tasje, alsof zijn hele leven daarin verborgen zat. Zijn haren hingen vet langs zijn gezicht. Hij zag er niet uit als een man van begin veertig. Echt niet, Juul. Hij zag er niet uit als onze Gijs. We hebben een kop koffie gedronken op een terras en gepraat over van

alles. Hij vertelde dat Justin in Rotterdam woonde, hij hem nog regelmatig ontmoette en dat hij af en toe met Rosa uit ging.

Ze praat zachter en pauzeert even. Dan vertelt ze verder. Ik luister aandachtig.

‘Daarbij keek hij Rosa indringend aan. Dat weet ik nog goed. Toen ik het haar later vroeg, ontkende ze het gezien te hebben. Het leek of er iets tussen die twee was gebeurd. Daarna zijn we uit elkaar gegaan. Hij richting het Stedelijk en wij richting de Dam om de Bijenkorf onveilig te maken.’

We zwijgen.

Ik stel me Gijs voor, groot, zwaar, onverzorgd en verbaas me niet.

‘Hij had altijd al iets van een landloper in zich, vind je niet?’

Mijn vraag verbaast haar. Even heb ik het gevoel dat ze me ontwijkt. Ze knikt naar de ober om te bestellen maar antwoordt niet. Het is de eerste keer vanavond dat ik haar niet vrolijk zie, dat de lach uit haar gezicht is getrokken. Ik ben bang dat ik haar kwijtraak, maar ze pakt mijn hand.

‘Weet je Juul, ik ben altijd bang geweest dat hem iets zou overkomen. Ik weet niet waarom.’

Weer zwijgen we. De ober komt langs en vraagt of alles naar wens is. We knikken alleen maar omdat we allebei met onze gedachten bij Gijs zijn, bij de angst die Anne zojuist heeft uitgesproken. We vergeten onze bestelling.

Ik weet het wel, denk ik. Gijs stond of buiten de groep, of erboven, maar er nooit middenin. Gijs is een lieve grote beer, maar kwetsbaarder dan wij allemaal bij elkaar. De gesprekken die ik met hem voerde gingen vanaf de dag dat we bij elkaar in de vierde klas zaten over zijn zonderlinge gedachten, zijn favoriete schrijver Edgar Allan Poe en zijn

favoriete filosoof Epicurus. Hij was geobsedeerd door mythen en sagen en sprak zelden met ons over voetbal, meisjes, seks, de dagelijksheid van ons toenmalige leven. Maar als er mot was in de groep stond hij op, ontsteeg hij zijn eigen donkere kant en raakte ons met een helderheid, die net zo hard aankwam als een dreun voor onze kop.

‘Je hebt gelijk’, zeg ik maar leg niet uit waarom ik dat ook denk. Daar zou nog genoeg tijd voor zijn beloof ik mezelf.

‘Hoe lang blijf je?’, vraag ik.

Haar lach is terug. Ik ben tevreden. Eindelijk bestellen we.

‘Ik ga zondag terug. Mijn ouders passen op deze week. Ik kan niet langer blijven.’

‘Dat is ook niet nodig’, zeg ik.

‘We hebben tijd genoeg om vragen van de familie van Gijs te beantwoorden en samen over hem te praten.’

Ze knikt.

‘En jij, wanneer vlieg jij terug?’

‘Zaterdagavond.’

Ze streelt mijn hand. Ik voel me warm en gelukkig en denk aan de vrouwen in Amerika van wie ik geen enkel gezicht kan oproepen. Ze zijn te ver weg, ergens in een ander leven waar ik niet op mezelf lijk. Als ik in romans lees dat de gevreesde waarheid hard binnen komt bij de personages weet ik nooit goed wat ermee wordt bedoeld.

Maar nu wel. Pats boem Julian!

Achter me hoor ik een lach. Zonder op te kijken weet ik wie daar lacht. Het is de lach die ik eerst onvoorwaardelijk liefhad, hartstochtelijk beminde, later angstvallig ontweek en uiteindelijk vol overtuiging haatte. Het is de lach van Rosa, de enige vrouw in mijn leven met wie ik samenwoonde, lief en leed deelde. Meer leed dan lief weet ik nu. Het is

de lach van mijn ex die gevoelens in mij losmaakt die ik wil onderdrukken, maar dat kan niet meer. Ze staat al naast me en heeft haar hand op mijn schouder gelegd. Anne staat op, omhelst haar, redt me voor een paar seconden. Dan sta ik ook op en kijk recht in de kille ogen van mijn ex-vriendin. Ze lacht, kirt een beetje en drukt een zoen op mijn mond. Anne staat er ongemakkelijk bij. Ik voel haar aanwezigheid meer dan die van Rosa. Ook de zoen laat geen indruk achter. Spijt komt in op. Ik weet niet waarom, maar het borrelt langzaam naar de oppervlakte. Ze zet een stapje naar achteren en neemt me op.

‘Je ziet er goed uit Julian.’

Ik reageer niet en bekijk haar zoals ze mij bekijkt. Haar blonde haren zijn nu geverfd. De kleur is anders. Ik herken de kleur, het komt uit een potje. Ik zie het iedere dag. Het is de kleur van Amerika, vinden Tom en ik. Nog steeds neem ik haar op. Ze lijkt het niet te merken en praat met Anne. Ik heb twee jaar met haar samengeleefd en merk dat ik haar niet ken. Weer hoor ik haar lach die me aan het einde van onze relatie zo vaak verscheurde. Ze draagt een mooie grijze wollen broek met chique zwarte laarzen en een zwarte strakke trui die haar volle borsten en smalle taille goed laten uitkomen. In haar oren hangen pareltjes. Weer denk ik aan Amerika en kijk naar Anne, die in haar zwarte jurkje en cowboy laarzen uit de toon valt.

‘Gaan jullie maar verder eten. Ik heb al gegeten en zie jullie straks wel in de bar’, hoor ik Rosa zeggen. Ik worstel me terug in allerlei fatsoen rituelen, herpak me en controleer. Ik geef Rosa een kus op haar wang en ga weer tegenover Anne zitten.

‘Zo, dat heb je gehad Juul’, zegt ze tegen me.

Ik kijk haar aan, een beetje beschaamd.

‘Sorry’, zeg ik.

Ze pakt mijn hand en kijkt me indringend aan met haar bruine ogen, die me doorzien.

‘Je lijkt op Gijs’, zeg ik.

Verbaasd kijkt ze me aan.

‘Die kon ook door me heen kijken’, leg ik haar uit.

‘Ik weet hoe jullie uit elkaar zijn gegaan’, zegt ze mijn opmerking negerend.

‘Ik weet hoe ingewikkeld jullie relatie op het eind was. Je hoeft je nergens voor te verontschuldigen. En je kent Rosa, ze daagt je uit Juul. Dat zal ze de komende dagen blijven doen. Dat weet je en daarom sta je stijf als een plank als je haar aanraakt. Laat het maar gebeuren. Volgende week zit je weer veilig in Amerika.’

Ik ben haar dankbaar voor deze woorden. Dankbaar voor het toneelspel dat ik niet hoef te spelen. Het eten wordt gebracht. We jatten frietjes van elkaars bord en kletsen alsof er geen jaren liggen tussen onze onschuld en vandaag.

Als ik later naar de bar loop, herken ik hem meteen. Hij zit met zijn rug naar de ingang en praat zacht met Rosa. Als Rosa me opmerkt en iets zegt, draait hij zich om. Ik loop op mijn oude maat af en omhels hem. Hij is groter en breder dan ik me herinner. Zijn rustige grijze ogen nemen mij belangstellend op.

‘Julian, wat goed je te zien. Hoe gaat het met je?’

Ik ga naast hem zitten en tik hem op zijn been.

‘Goed, en jij?’

‘Ook goed, dank je. Zullen we de beleefdheden laten schieten en gewoon een glas drinken?’, vraagt hij.

Typisch Justin, denk ik. Gewoon. Van ons allemaal was hij het gewoonst. Nu is hij professor heb ik gehoord. Is dat zo gewoon? Ik hoor Rosa kirren. Ook Anne is erbij komen zitten. Ze begroet Justin vriendschappelijk. We zijn bijna compleet en ik schrik van deze gedachte. Had ik mij een paar dagen geleden niet boos gemaakt over een soortgelijke wens naar volledigheid? Ik bestel koffie voor Anne en mij. Rosa en Justin drinken martini's.

Als we alle vier gewend zijn aan het idee dat we echt samen in een hotel in Amsterdam rond een haardvuur zitten op een willekeurige woensdagavond in oktober, raken we ontspannen, drukken we onze lichamen comfortabel in de okergele leren stoelen en starten aarzelend het gesprek over dat wat ons samenbrengt.

Anne vertelt dat ze wel geschrokken is maar dat de verdwijning van Gijs haar niet echt verrast. Hij was zo kwetsbaar toen ik hem samen met Rosa voor het laatst zag, vertelt ze. Ze zoekt me met haar blik. We hebben een voorsprong. Ik knik haar toe en voel de blik van Rosa op me gericht die ik koppig ontwijk en wenk de ober voor een whisky. Rosa vertelt dat ze Gijs nog regelmatig zag. We hangen aan haar lippen. We willen alles weten. Hoe zag hij eruit? Was hij aan het werk? Had hij een vriendin? Ze vertelt dat hij haar vaak meenam naar toneelvoorstellingen en dat ze veel plezier hadden samen. Maar eigenlijk vertelt ze niets. Justin is nog diep geschokt, zegt hij. Hij zag Gijs ongeveer één keer per maand bij hem thuis om bij hem en zijn vrouw te eten. Gijs nam dan chocolaatjes en wijn van de Aldi mee en was doorgaans te aangeschoten om nog naar Amsterdam terug te keren. Uit voorzorg hadden we al een bed voor hem opgemaakt, zegt hij. Justin vertelt ook dat ze veel contact hadden over de mail. Over werkelijk van alles, legt hij ons uit. Jullie kennen dat wel. Gijs wilde

alles begrijpen, overal over discussiëren en stuurde regelmatig artikelen waarop ik hem direct een reactie schuldig was, legt hij verder uit. In zijn hoofd meen ik alle hersencellen zich zien verzamelen om de verbinding te maken naar enige vorm van logica, naar begrip over de verdwijning van zijn vriend.

In mijn hersencellen spookt echter het vermoeden rond dat Gijs de wereld die hem niet begreep, is uitgestapt. Niet zoals mijn zus en mijn broer, maar levend en doelbewust. Vertrokken naar een wereld die hem beter past. Waar een ander vuur brandt. Ik vraag me af hoe lang het duurt voordat we daarover kunnen praten met elkaar, dat ik mijn vermoeden met mijn vrienden kan delen.

Als ik mijn laatste slok naar binnen giet die een gat in mijn slokdarm schroeit, verontschuldigt ik me.

‘Ik ga slapen jongens. De jetlag sluipt door mijn lijf en ik wil morgen helder en fris de familie van Gijs ontmoeten.’

Mijn vrienden knikken, lachen, begrijpen. Rosa vraagt naar mijn kamernummer. Ik zeg haar dat ik dat vergeten ben. En dat is ook echt zo.

Als ik de volgende morgen tegen tien de ontbijtzaal binnenloop, ben ik de laatste. Tot mijn grote verbazing zie ik Eva een kop koffie inschenken bij het ontbijtbuffet. Ik loop op haar af en tik haar op de schouders. Als ze zich omdraait, kijk ik in de blauwe ogen van mijn eerste liefde en merk dat alleen dat feit al me opgewonden maakt. Ik doe een stap naar achteren maar ze heeft me al naar zich toe getrokken.

‘Hè, jij’, zegt ze.

Ik voel de zachtheid van haar lichaam, ruik het dure parfum in haar hals en kus haar ongemakkelijk op de wang. Ze duwt me van zich af, bekijkt me even en trekt me dan weer naar zich toe alsof ik een lappenpop ben, waar ze alles mee kan doen omdat ik haar eerste minnaar was, daardoor een kruisje achter mijn naam heb staan en natuurlijk omdat ik er als een sukkel bij sta. Ik laat me haar strelingen over mijn rug welgevallen en denk aan mijn eerste keer met haar. Ik wil niet aan haar denken op die manier, aan de seks die ik met haar had op een leeftijd dat ik geen benul had, maar toch doe ik het.

Ze grinnikt. Ze heeft me door.

Ik grinnik ook en schenk mezelf een kop koffie in. Al was het alleen maar om iets te doen te hebben. Achter me hoor ik Rosa lachen. Het is de eerste keer dat ik wil vluchten sinds ik in Amsterdam ben. Samen lopen we naar de anderen die zich aan een grote tafel met gifgroene stoelen hebben verzameld. Een vluchtige blik van Anne. Een schouderklop van Justin. Ik ga naast hem zitten op zoek naar veiligheid. Hij merkt het en geeft me een schop onder de tafel, zoals hij dat ooit in de klas deed als ik alert moest zijn voor dreigend onheil. Dankbaarheid stroomt door me heen.

‘Suiker?’, vraagt hij.

‘Nee, dank je.’

Eva vertelt dat ze de avond daarvoor laat is aangekomen uit Nice en bij haar ouders heeft overnacht omdat haar vader kwakkelt met zijn gezondheid. Ze kijkt de groep rond maar heeft met niemand echt contact. Ik vind het vreemd dat ik met de vrouwen die in mijn liefdesleven zo belangrijk zijn geweest geen intimiteit deel en vind het nog vreemder dat ik onophoudelijk de veilige blikken zoek van de enige vrouw uit mijn verleden waarmee ik niet het bed heb gedeeld. Wat

zegt dat over mij vraag ik mij af terwijl ik mijn koffie naar binnen slurp. Daar Eva mij geen enkele kans bood een fatsoenlijk ontbijt te halen omdat ze zich zo nodig met heel haar hebben en houwen over mij heen moest draperen, sta ik resoluut op en loop richting het buffet. Justin loopt met me mee.

‘Ik ga voor de tweede ronde’, zegt hij verontschuldigend.

‘Prima’, zeg ik.

‘Ik voel me ook ongemakkelijk bij de omhelzingen van haar. Dat je dat even weet. Ze is zo aanwezig met haar lichaam. Gek dat me dat vroeger niet zo is opgevallen’, lacht hij.

‘Hebben we ooit schunnige informatie over haar uitgewisseld?’, vraagt hij.

Ik grijns krampachtig omdat de spieren rond mijn mond weigeren gemeend terug te lachen.

‘Ik geloof het niet’, antwoord ik.

‘De code, weet je nog?’, zeg ik omdat ik graag van dit onderwerp af wil zijn, helemaal niet over Eva wil praten. Maar aan zijn reactie merk ik dat ik het er alleen nog maar erger op maak. Hoe ben ik hierin verzeild geraakt? Hij kijkt ernstig, fronst even zijn wenkbrauwen, maar dan breekt er een lach door op zijn jongensgezicht.

‘Oh, ja de code van zes!’, zegt hij.

‘Het perfect getal! Perfect en positief, dus spreekt niemand slecht over de ander.’

Ik knik bevestigend en overweeg om het hier maar bij te laten. Toch besluit ik eerlijk te antwoorden op zijn vraag.

‘Ik heb ook niet de behoefte, jij wel?’, zeg ik dus maar.

‘Het was een grapje Julian’, zegt hij en loopt dan wat slungelig naar het buffet. Verbaasd kijk ik toe hoe hij twee grote omeletten op zijn

bord legt. Ik houd het bij muesli, vruchtensap en sterke koffie. Samen lopen we naar de vriendinnen aan de grote tafel waar opeens het gemis van Gijs symbolisch als een lege stoel naast Rosa zichtbaar is geworden. Ik zucht diep en laat me in mijn stoel naast Justin vallen die aan zijn aanval op de omeletten is begonnen.

Om vijftien uur hebben we een afspraak met de familie Oudekerk. Ze komen naar het hotel. Vanochtend zijn we na het ontbijt nog wel een uur blijven zitten, dronken liters koffie en snuffelden aan elkaar als hondjes die elkaar voor het eerst ontmoeten in een park. Omdat ik geen trek had in een lunch, ben ik even Amsterdam in gelopen dat mij wederom liefdevol in haar armen sloot.

Terug in mijn hotelkamer probeerde ik te werken. De financiële markt stopt niet omdat Gijs is verdwenen. Kort heb ik met Tom gesproken die zenuwachtig aan de zijde van zijn vriendin ergens in een ziekenhuis in Manhattan de nacht doorbracht omdat hun derde kind zich aandiende. Zijn stem was hoog en dun en leek in niets op de stoere vriend met wie ik regelmatig in de kroeg zit.

Toen ik mijn zus belde, vertelde ze me dat mijn zeven jaar jongere broertje ook in Amsterdam verblijft. Hij was gisteren bij haar op bezoek geweest, vertelde ze. Om geld te lenen, dacht ik gefrustreerd. Een poging om ons bij elkaar te brengen, ketste ik snibbig af. Ze wilde me graag ontmoeten en vroeg of ik bij hen kwam eten. Ik legde uit dat ik te gast ben bij de familie van Gijs, dat alle jeugd vrienden er zijn en dat ik onmogelijk iets voor mezelf kan gaan doen tijdens mijn verblijf in Amsterdam. Vastbesloten zei ze dat ze dan wel bij mij langs zou komen. Schikte tien uur vanavond?

Het is bijna vijftien uur. Ik sta aan de bar en roer in een kop koffie waar ik te veel suiker in heb gedaan. Ik zie Justin aan de andere kant van de bar staan. Hij klemt zijn mobieltje tussen zijn schouder en zijn oor en houdt zijn hoofd zo schuin dat hij er lachwekkend uitziet. Als hij spreekt verschijnen er diepe rimpels in zijn voorhoofd. Voor een professor in de neurologie ziet hij er goed uit. Niet grijs, verstrooid of slecht gekleed, zoals mijn perceptie doet vermoeden. Zijn blonde krullen hangen nonchalant tot op zijn schouders en zijn lichaam ziet er afgetraind en sterk uit. Ik veronderstel speciale aandacht van studentes. Als hij de verbinding verbroken heeft, komt hij naar me toe.

‘We krijgen ons vierde kind dit jaar’, zegt hij.

‘Vierde? Mijn God, Justin, waar haal je de moed vandaan?’

‘Het vaderschap is prachtig, we gaan voor een jongen deze keer!’

Onthutst kijk ik hem aan en denk aan mijn ouders die er vijf kregen. Waar waren we nou allemaal? Waar was het verdomme goed voor geweest?

Hij geeft me een klap op mijn schouders en laat me alleen met mijn duivelse gedachten. Deze keer redt de lach van Rosa mij die samen met de anderen en de familie van Gijs de bar binnenkomt. Hun binnenkomst heeft iets plechtigs. Ik wacht voordat ik me bij hen aansluit. Anne heeft me gezien. Ze loopt arm in arm met Eva en knipoogt naar me. Ik loop op de vader van Gijs af en schud hem de hand. Zijn krakerige stem zegt me dat hij erg dankbaar is dat ik helemaal uit Amerika ben gekomen. Achter hem knikt de broer van Gijs instemmend. Zijn hoofd lijkt op het kopje van een hondje dat ik vroeger op hoedenplanken van auto’s zag. Ja knikkend, eindeloos. Nu pas zie ik de ontstellende gelijkenis met Gijs. Ik vraag mij af hoe het mogelijk is dat mensen zo op elkaar kunnen lijken, maar ik weet heel

goed dat het kan. Ik leek ook als twee druppels water om mijn twee jaar oudere broer. Onverwerkt verdriet baant zich een weg door mijn lichaam en verdwijnt geniepig als ik ga zitten. Ongrijpbaar. Rosa gaat naast me zitten. Ik voel aan haar dat ze iets heeft gezien aan mij. Ik weet dat ik me niet kan verstoppen voor mijn vrienden, maar ze komen zo akelig dicht bij. Ze legt liefdevol een hand op mijn bovenbeen en schenkt me een kop koffie in. Ik kijk de kring rond. De vader van Gijs veegt voortdurend over zijn gezicht met een grote witte zakdoek. Zijn handen trillen. De broer zit er rustig bij en heeft papieren op tafel gelegd alsof we zo de bruiloft van Gijs gaan voorbereiden en het lied nog moeten instuderen. Hij knikt nog steeds. Justin zit naast hem, rustig zoals altijd. Hij kijkt naar Eva. Ze zit naast Rosa maar ik kan haar gezicht niet goed zien. Aan Justin zie ik dat ze oogcontact hebben. Dan slaat hij zijn ogen neer en friemelt aan de mouw van zijn shirt. Anne voelt de spanning ook en kijkt me broeierig aan. Ik ken die blik niet van haar en val bijna flauw. Ik schrik van de boodschappen die we elkaar sturen, terwijl de broer zijn keel schraapt en ons allemaal bedankt voor onze komst. Ik ga verzitten, probeer geen ogen meer te zien en kijk strak naar de zakdoek die trillend heen en weer beweegt in de oude handen van een wanhopige vader.

We hebben vanmiddag allemaal iets gezegd over Gijs. Hoe hij was als jongen van negentien, als jongen van drieëntwintig, als man van dertig en uiteindelijk hoe hij is geworden, vijf weken geleden, tweeënveertig jaar oud. We waren het allemaal eens over de Gijs van vroeger, we hadden allemaal hetzelfde beeld van hem, beschreven hem allemaal vanuit hetzelfde perspectief: vanuit de groep waarin vijf individuen het vooral met elkaar heel erg druk hadden. Maar over de Gijs van later hadden we allemaal een ander beeld. Justin en Rosa onder-

hielden nog het meeste contact met hem toen we als groep uit elkaar vielen omdat we afgestudeerd waren of buiten Amsterdam gingen werken. Eva en ik hadden het minste contact met hem. Zij omdat ze in Frankrijk woonde, ik omdat ik niemand meer wilde zien, die me aan mezelf deed herinneren.

Toen ik mijn zus Lisanne verloor om mijn vijftiende zag ik ze weer, stonden ze samen voor me, als één blok waartegen ik mijn verdriet mocht uitschreeuwen. Maar daarna verloor ik het contact met hen omdat ik hun telefoontjes niet beantwoordde, veel te hard werkte voor 'De Bank', de confrontatie met mijn exen me teveel was en de oppervlakkigheid van mijn nieuwe vrienden mij prima beviel. Toen vier jaar later, ik was negentien jaar, ook mijn broer Daniël de brui er aangaf, stonden ze er weer. En hoe dankbaar ik ook was, ik besloot dat ik het niet meer kon. Binden, vertrouwen, blootgeven, samen delen, samen huilen. Toen ik dertig was, vertrok ik naar Amerika met mijn koffer en mijn spaargeld, toen mijn twee beste vrienden. Alleen met Anne bleef ik contact houden omdat zij me niet kon loslaten. Drie jaar geleden zag ik ze allemaal nog, ook Gijs. Over zijn leven in de afgelopen vijftien jaar kan ik zijn familie niets vertellen, alleen maar over de gevoelens die ik voor hem heb. Maar dat heb ik niet gedaan.

Ik hoor een zacht klopje op de kamerdeur als ik op het bed lig en aan het naderende bezoek van mijn zus denk. Als ik opendoet, zie ik Anne staan. Ze lacht onzeker.

'Kom binnen', zeg ik.

Ze aarzelt en kijkt om zich heen de lange gang in.

'Mijn kamer is precies recht tegenover die van jou', zegt ze.

Ik kijk ook de gang in.

‘Ik zit tussen Eva en Rosa’.

‘Oh’, zeg ik en trek haar naar binnen.

‘Vind je dat niet spannend?’, vraagt ze ondeugend.

Ze loopt naar het raam. Ik ben verbaasd over deze opmerking en vermoed dat er iets heel vrouwelijks staat te gebeuren, iets waar mannen niets van begrijpen en heel voorzichtig mee om moeten gaan. Op mijn hoede ga ik op mijn bed zitten. Ze gaat onmiddellijk naast me zitten.

‘Spannend?’, vraag ik en richt mijn blik op het raam, waar de koepel van de kerk tegen de blauwe lucht afsteekt als op een vrolijke vakantiekaart.

‘Ik plaag je maar. Het komt omdat Eva en Rosa zoveel over jou praten. Meer dan over Gijs en dat verbaast me.’

Ze gaat languit op het bed liggen zodat een deel van haar blote buik zichtbaar wordt. Ik kijk naar de strakke moederbuik en voel een bekende spanning in mijn lichaam opkomen. Nonchalant sta ik op en vraag of ze iets uit de minibar wil drinken. Ze wil een club soda met ijs. Ik neem een biertje. Na een paar slokken is de spanning die ik in bepaalde omstandigheden ordinaire geilheid zou willen noemen, verdwenen en kan ik weer kalm naast haar gaan zitten. Ze is intussen tegen de kussens van mijn bed gaan zitten met haar benen opgetrokken en drinkt kleine slokjes. Om haar blote enkels zitten kralenkettinkjes in allerlei kleuren. Ik ga naast haar zitten, zet mijn biertje weg en pak haar hand. Ik zie dat ze twee trouwringen draagt.

‘Praten ze over mij?’, vraag ik haar.

‘Wat zeggen ze dan? Dat ik de beste minnaar was die ze ooit hadden?’

Ik schrik van mijn eigen eerlijkheid, maar zij is begonnen. Ze streelt me. Ik krijg kippenvel en houd haar hand tegen die naar mijn blote arm dreigt af te dwalen. Ze kijkt me aan met dezelfde broeierige blik als vanmiddag. Ik pak mijn bier en drink het in een keer achter elkaar op. Om niet een lompe boer te laten ontsnappen, druk ik hard op mijn maag. Het helpt.

‘Nee Juul, die praatjes ken ik wel van vroeger. Nee, ze praten over je alsof je van hen bent.’

‘Is dat de reden dat je me komt versieren op mijn hotelkamer?’

Haar blik verandert. Ze weet dat het niet uitmaakt wat ze nu zegt, ze kent me.

‘Nee.’

‘Nee?’

‘Nee!’

‘Zo kunnen we nog wel even doorgaan’, zeg ik en loop naar de minibar om nog een biertje open te trekken. Deze situatie vraagt om alcohol maak ik mijzelf wijs. Mijn beste vriendin wil seks met me!

‘Nee dus!’, zegt ze weer.

‘Ben je boos?, vraag ik geschrokken over zoveel venijn in haar stem.

Als ik naast haar op het grote bed kruip pakt ze weer mijn hand. Haar lieve gezicht straalt wanhoop uit. Op het moment dat ik haar wang wil aanraken, wordt er hard op de deur geklopt. Ik hoor de stem van Rosa en roep dat ze binnen kan komen. Anne probeert haar hand uit de mijne te trekken maar ik houd haar hand stevig vast. Als Rosa om de hoek van de hotelkamer verschijnt, verandert haar lach in een grimas. Ik ben nog bekend met deze transformatie en wacht rustig af.

‘Sorry Julian, ik wist niet dat je bezoek had.’

‘Bezoek?’, vraag ik.

‘Is Anne bezoek voor jou?’

‘Wel als ze op je bed ligt.’

Ik negeer de opmerking. Anne vraagt Rosa of ze is geslaagd in de stad. Ze was toch op zoek naar een speciaal boek? Rosa staat nog steeds aan het voeteneind van het bed, een beetje hulpeloos. Ik heb medelijden met haar omdat ik plotseling tot het besef kom dat mijn liefde voor haar is gedooft, in de as ligt, ergens zwart en verkoold.

‘Wil je wat drinken, Rosa?’

Ze antwoordt niet. Anne gaat verzitten, wil haar hand bevrijden maar ik knijp er zo hard in dat ze het bijna uitschreeuwt. Ik begin te genieten van het spel, tegelijkertijd overvalt me ook enige schroom omdat je niet met vrienden speelt. Maar omdat zij mijn kamer zijn binnengewandeld, stel ik mijzelf gerust en speel verder.

Rosa staat naar ons te kijken. Dan draait ze zich abrupt om.

‘Ik zie jullie straks voor het diner’, zegt ze stijfjes.

In de lucht hangt een tastbare kou als kleine sneeuwvlokjes die geen kans zien onschuldig neer te dwarrelen maar door een koude hand zijn omgetoverd in ijs. Het raakt mijn huid, maar verder komt het niet meer. Ik kijk naar Anne. Ze rilt. Rosa loopt weg. Ik heb het gevoel dat de lucht die ik uitadem koud en slecht is en haar zal volgen tot de dag dat haar hart ontdooit.

Oké, tot straks’, zeg ik luchtig.

Als de deur dicht is laat ik de hand van Anne los. Ik loop naar de deur en draai de sleutel om. Dat lijkt me veilig. Ik ken de kuren van Eva en heb ik geen zin in een herhaling. In de gang tegenover me hoor ik een deur hard dichtslaan.

‘Dit bedoel je?’, vraag ik.

Ze zet haar lege glas op het nachtkastje en kijkt me aan. Haar bruine ogen staan verdrietig. Ik ga op het bed zitten. Ze gaat liggen, blijft zwijgen. Ik wacht af, volkomen onbewogen, terwijl mijn instinct zich op haar wil storten, God weet wat met haar wil doen. Ze zucht diep voordat ze begint te praten.

‘Weet je Juul, ik begrijp niet zo goed waarom we zulke goede vrienden waren zo lang geleden.’

‘Je bedoelt dat er van de vriendschap van vroeger zo weinig over is?’

‘Misschien, is dat het’, zegt ze en raakt mijn wang aan. Dit wordt leuk, denk ik. Ik moet me beheersen haar niet te kussen. Mijn hart springt uit zijn veilige borstkas en jubelt opeens alle sonnetten door elkaar.

‘Dat zal het zijn’, zegt ze.

‘We zijn allemaal veranderd’.

Ik schuif naast haar, ga op mijn rug liggen en staar naar het plafond. De kou is weg, maar mijn hart blijft jubelen.

‘Ik denk juist dat zij weinig veranderd zijn. Ze blijven allebei hangen in de rol die ze ooit hadden in onze groep als jong meisje. Eva als mijn eerste vriendinnetje met een soort van privilege dat ze ook nu opeist. Rosa als het meisje dat me jaren liet branden van verlangen, waar ik hartstochtelijk verliefd op was en waarmee ik uiteindelijk een rampzalige relatie aanging. Ook zij denkt dat ze daarom meer van me kan vragen dan een gewone vriend. Beiden spelen die rol, knijpen het uit, perfectioneren het waar ze denken dat het nog nodig is, wentelen zich erin als een oude actrice die één succes op haar naam heeft staan. Dat is toch gek? Er ligt twintig jaar tussen toen en nu verdomme! Mensen horen te veranderen! Zich te ontwikkelen, te leren!’

‘Heb jij dat gedaan Juul, leren?’

Ik denk zorgvuldig na voordat ik antwoord.

‘Ik heb vier dierbare familieleden verloren voor mijn veertigste en ik heb een verre gaande keuze gemaakt door Nederland te verlaten. In Amerika heb ik mensen om me heen die me af en toe met beide benen op de grond zetten, nieuwe vrienden. Ik weet heel goed dat ik gevlucht ben voor de pijn die in Nederland ondraaglijk was, maar juist dat inzicht heeft me gemaakt wie ik nu ben.’

Ze knikt en kijkt me schuins aan.

‘Ik wil alleen maar te zeggen dat ik zowel voor Eva als voor Rosa geen speciale gevoelens meer koester omdat ik ben veranderd, mijn eigen leven ben gaan leiden, wat jullie daar ook van mogen vinden.’

‘En ik, ben ik ook veranderd?’

Ik ben op mijn hoede. Dit is de val die elke vrouw zet als ze haar waarheid wil horen. Als ik niet het juiste antwoord geef, zal ik een eenzame dood sterven. Dus denk ik goed na over wat ik ga zeggen. Ik ga op mijn zij liggen en streel haar blote buik.

‘Vroeger was je mijn beste maatje’, zeg ik eerlijk.

‘Nu is het anders, simpelweg omdat ik je minder op die manier nodig heb in mijn leven en we meer dan duizend kilometers van elkaar zo verschillende levens leiden. Maar als je lieve kaartjes komen, ben ik even de gelukkigste man in New York. En natuurlijk ben jij ook veranderd, dat weet je best. Kom op, je schrijft romans! Je zet woorden op papier die uit je hart komen, je ziel blootleggen. Dat kan alleen maar als je over jezelf hebt nagedacht toch? Je bent gevormd door het leven. Je bent moeder geworden en hebt net als ik al een groot verlies moeten dragen. Verdomme Anne, dan veranderen mensen, dan slaat de volwassenheid meedogenloos toe!’